

Zittingsdocument

B9-0538/2022

22.11.2022

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van een verklaring van de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over de mensenrechten in het kader van het FIFA-wereldkampioenschap voetbal in Qatar
(2022/2948(RSP))

Katalin Cseh, Abir Al-Sahlani, Barry Andrews, Nicola Beer, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Asger Christensen, Claudia Gamon, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Svenja Hahn, Pierre Karleskind, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Max Orville, Dragoș Pîslaru, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Michal Šimečka, Nicolae Ștefănuță, Ramona Strugariu
namens de Renew-Fractie

Resolutie van het Europees Parlement over de mensenrechten in het kader van de FIFA-wereldkampioenschappen voetbal in Qatar (2022/2948(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn eerdere resoluties, met name zijn resolutie van 21 november 2013 over Qatar: de situatie van migrerende werknemers¹ en zijn resolutie van 11 juni 2015 over recente onthullingen over corruptiezaken op hoog niveau bij de FIFA²,
 - gezien de leidende beginselen van de Verenigde Naties van 2011 inzake bedrijfsleven en mensenrechten,
 - gezien het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 (COM(2022)71),
 - gezien het mensenrechtenbeleid van de Fédération Internationale de Football Association (FIFA), zoals gepubliceerd in mei 2017,
 - gezien artikel 285 van het wetboek van strafrecht van Qatar en wet nr. 17 van 2002 inzake de bescherming van de gemeenschap,
 - gezien de onderzoeksverslagen van de krant The Guardian en Human Rights Watch en andere niet-gouvernementele organisaties (ngo's),
 - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de FIFA Qatar in december 2010 het recht heeft toegekend om het WK 2022 te organiseren;
- B. overwegende dat Qatar het hoogste bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking ter wereld heeft dankzij zijn eigendom van de op twee na grootste aardgasreserves ter wereld; overwegende dat 13 % van de gasinvoer van de EU in 2022 uit Qatar afkomstig was in de periode van januari tot september 2022;
- C. overwegende dat de overgrote meerderheid van de arbeidskrachten in Qatar bestaat uit arbeidsmigranten; overwegende dat het Internationaal Verbond van Vakverenigingen (ITUC) in 2014 bij de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) een klacht heeft ingediend tegen Qatar wegens niet-naleving van het Verdrag betreffende dwangarbeid van 1930 en het Verdrag betreffende arbeidsinspectie van 1947;
- D. overwegende dat het kafala- of sponsoringstelsel dat tot december van 2016 in Qatar werd gebruikt als wettelijk kader om de relatie tussen arbeidsmigranten en hun werkgevers te definiëren ernstige beperkingen oplegde aan de rechten en de mobiliteit

¹ PB C 436 van 24.11.2016, blz. 42.

² PB C 407 van 4.11.2016, blz. 81.

van de werknemers en door arbeidsrechtengroeperingen werd veroordeeld als een vorm van dwangarbeid; overwegende dat onafhankelijke onderzoeken herhaaldelijk bewijzen hebben gevonden voor de mishandeling van werknemers, met inbegrip van onmenselijke en onveilige werkomstandigheden; overwegende dat volgens de krant The Guardian sinds 2010 ongeveer 6 500 migrerende werknemers zijn overleden, waarvan velen door werkgerelateerde oorzaken als gevolg van extreme werkomstandigheden; overwegende dat, ongeacht de doodsoorzaak, het percentage jonge werknemers dat is overleden aanzienlijk hoger ligt dan het gemiddelde sterftcijfer voor hun leeftijdsgroep;

- E. overwegende dat Qatar het eerste land in de Samenwerkingsraad van de Golf (GCC) is waar een permanent bureau van de IAO heeft gevestigd; overwegende dat Qatar een aantal partnerschappen heeft gesloten met de IAO, VN-organisaties en EU-lidstaten, zoals een memorandum van overeenstemming met Zweden in januari 2020 en met Frankrijk in maart 2022, om de rechten van werknemers te verbeteren; overwegende dat de IAO tastbare vooruitgang heeft geconstateerd in de afgelopen vijf jaar in de aanloop naar het WK voetbal van 2022;
- F. overwegende dat volgens functionarissen van het Amerikaanse ministerie van Justitie en Zwitserse aanklagers die een strafrechtelijk onderzoek wegens corruptie hebben ingesteld, FIFA-functionarissen mogelijk zijn omgekocht om hun stem te geven bij de toekenning van de rechten voor het organiseren van de wereldkampioenschappen in Rusland en Qatar; overwegende dat twee leden van de 24-koppige uitvoerende commissie van de FIFA in oktober 2010 tijdelijk door de FIFA zijn geschorst; overwegende dat Saoedi-Arabië heeft aangekondigd dat het kandidaat is om de wereldkampioenschappen van 2030 te organiseren;
- G. overwegende dat Qatar positieve maar beperkte stappen heeft ondernomen om de bescherming van de rechten van migranten te verbeteren door een compensatiefonds op te richten voor de families van de slachtoffers van ongevallen op de werkplek; overwegende dat dit fonds geen terugwerkende kracht heeft en een zeer enge definitie geeft van ongevallen op de werkplek; overwegende dat in de rapporten van Human Rights Watch wordt gewezen op veel natuurlijke sterfgevallen die werkgerelateerd zijn en niet naar behoren zijn onderzocht;
- H. overwegende dat Qatar na internationale druk wetgeving heeft aangenomen om van 1 juni tot 15 september van 10.00 tot 15.30 uur het werken op bouwplaatsen te verbieden, met een gemelde daling van 70 % van het aantal werknemers dat sindsdien in het ziekenhuis is opgenomen wegens een zonnesteek;
- I. overwegende dat het strafrecht van Qatar voorziet in een gevangenisstraf van maximaal zeven jaar voor seksuele betrekkingen buiten het huwelijk, met inbegrip van betrekkingen tussen personen van hetzelfde geslacht; overwegende dat het vaag geformuleerde misdrijf van het schenden van de openbare zedelijkheid voorziet in voorlopige hechtenis van maximaal zes maanden krachtens de gemeenschapswet 17/2002; overwegende dat Khalid Salman, ambassadeur van het wereldkampioenschap voetbal in Qatar en voormalig voetballer, in een interview op de Duitse televisie op 8 november 2022 homofobe standpunten tegen lhbtqi-mensen uitte; overwegende dat 69 landen, waaronder Qatar, homoseksualiteit nog steeds strafbaar stellen; overwegende

dat lhbtq-mensen in de regio bang zijn om hun mening in het openbaar te uiten; overwegende dat de Qatarese krant Doha News eind 2016 werd gecensureerd na de publicatie van een opiniestuk van een homoseksuele Qatarese burger die een klimaat van angst aan de kaak stelde; overwegende dat lhbtq-mensen onlangs nog, in september 2022, door de Qatarese autoriteiten werden gearresteerd uitsluitend vanwege hun seksuele identiteit en werden vrijgelaten op voorwaarde dat zij een zogenaamde bekerings therapie zouden ondergaan, zoals gedocumenteerd door Human Rights Watch;

- J. overwegende dat Qatar tijdens de VN-Mensenrechtenraad van 2022 samen met 17 andere landen tegen de verlenging van het mandaat van de onafhankelijke VN-expert voor bescherming tegen geweld en discriminatie op grond van seksuele gerichtheid en genderidentiteit heeft gestemd;
- K. overwegende dat zeven voetbalbonden, waaronder in de EU, hebben besloten dat hun spelers een regenboogkleurige “OneLove”-armband mogen dragen; overwegende dat de FIFA niettemin heeft besloten spelers te dreigen met een gele kaart als zij tijdens het WK een dergelijke boodschap uitdragen;
- L. overwegende dat de FIFA zich in 2016 heeft aangesloten bij de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten, die de FIFA verplichten zich niet te mengen in de mensenrechten en de negatieve effecten van haar activiteiten op het gebied van de mensenrechten aan te pakken;
- M. overwegende dat Qatarese vrouwen nog steeds onder de voogdij van hun echtgenoot of mannelijke familieleden staan;
 - 1. veroordeelt de systematische schendingen door Qatar van de grondrechten van arbeidsmigranten door de Qatarese autoriteiten en door de bedrijven die de bouw van het WK 2022 in Qatar op zich hebben genomen;
 - 2. betreurt het gebrek aan transparantie bij de toewijzing van het wereldkampioenschap voetbal aan Qatar in 2010; veroordeelt het duidelijke gebrek aan verantwoorde risicobeoordeling door de FIFA bij de beoordeling van de geschiktheid van Qatar om een groot internationaal sportevenement te organiseren; onderstreept dat ook bij andere dergelijke evenementen transparantie en mensenrechtennormen ontbraken, met name in het geval van de Olympische Winterspelen van 2014 in Sotchi, Rusland; herinnert aan zijn reeds lang ingenomen standpunt dat de corruptie binnen de FIFA welig tiert en systematisch en diepgeworteld is, en blijft van mening dat de organisatie het imago en de integriteit van het mondiale voetbal ernstig heeft geschaad;
 - 3. roept de EU en haar lidstaten op om het Parlement regelmatig te informeren over de sociale hervormingen in Qatar, met speciale aandacht voor de concrete uitvoering van zijn wetgeving, ook door Europese bedrijven in Qatar; betreurt ten eerste dat vele bedrijven, ook Europese, hun verplichtingen inzake verantwoord ondernemen niet zijn nagekomen; herhaalt zijn oproep aan Qatar om het Internationaal Verdrag van de VN inzake de bescherming van de rechten van alle arbeidsmigranten en hun gezinsleden te bekrachtigen;
 - 4. benadrukt dat slachtoffers van mensenrechtenschendingen juridische mogelijkheden hebben om hun recht te halen en in de EU gevestigde bedrijven ter verantwoording te

roepen op grond van bestaande wetgeving inzake due diligence in sommige lidstaten; is verheugd over de lopende werkzaamheden op EU-niveau aan de richtlijn inzake due diligence bij bedrijven, die dergelijke juridische mogelijkheden verder zal uitbreiden; is van mening dat de betrokken ondernemingen hun verplichtingen uit hoofde van Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen³ en de verplichtingen die voortvloeien uit internationaal erkende mensenrechtenverdragen, niet zijn nagekomen;

5. dringt er bij Qatar, 's werelds rijkste land per hoofd van de bevolking, op aan te zorgen voor schadeloosstelling met terugwerkende kracht van de families van de duizenden slachtoffers die op de werkplek of als gevolg van de omstandigheden aldaar zijn overleden; dringt er bij Qatar op aan een grondige herziening uit te werken van zijn normen voor gegevensverzameling en onderzoek teneinde de transparantie en de verantwoordingsplicht in gevallen van werkgerelateerd letsel en overlijden te vergroten, in coördinatie met internationale organisaties zoals de IAO en de ITUC;
6. verwelkomt de afschaffing door Qatar van het kafala-systeem, dat inhield dat de visa en arbeidsvoorwaarden van buitenlandse werknemers uitsluitend in handen waren van Qatarese burgers, waardoor hun fundamentele rechten, zoals het recht om te stoppen met werken of het land te verlaten, werden ontnomen; wijst erop dat er ondanks de officiële afschaffing van het systeem nog steeds veel misstanden bestaan;
7. is ingenomen met de oprichting van werknemersorganisaties binnen bedrijven; verzoekt Qatar echter nationale vakbonden toe te staan overeenkomstig de internationale normen; dringt er bij Qatar op aan huishoudelijk personeel ten minste één vrije dag per week toe te kennen;
8. verwelkomt de nieuwe wetgeving van Qatar tegen hitte op bouwplaatsen; roept alle landen van de GCC op soortgelijke wetgeving aan te nemen en deze volledig uit te voeren; moedigt Qatar aan door te gaan met verdergaande hervormingen om de GCC-landen te blijven leiden op het gebied van sociale hervormingen;
9. veroordeelt in de meest krachtige bewoordingen de uitspraken van Qatars FIFA-WK-ambassadeur en voormalig voetballer Khalid Salman; neemt nota van en is ingenomen met de officiële verklaringen van de politieke leiding van Qatar dat “iedereen welkom is” om het WK bij te wonen, ook lhbtq-personen; roept Qatar op niet alleen de mensenrechten van alle deelnemers aan het WK 2022, maar ook van de eigen lokale gemeenschap tijdens en na de sportevenementen te respecteren; dringt er bij de Qatarese autoriteiten op aan een einde te maken aan het lastigvallen en intimideren van lhbtq-personen en een verbod in te stellen op het opleggen van zogenaamde bekerings therapie; onderstreept het feit dat Qatar weliswaar relatief opener is dan zijn buurlanden in de regio, maar dat dit geen excuus is voor dergelijke schendingen;
10. merkt op dat grote sportevenementen een gevoel van gemeenschap en saamhorigheid kunnen creëren, waarbij interactie tussen culturen en identiteiten ruimte schept voor eenheid; is niettemin van oordeel dat het recht van een persoon op vrijheid van geloof

³ PB L 330 van 15.11.2014, blz. 1.

van welke cultuur dan ook niet kan worden gebruikt om discriminatie of mishandeling van anderen te rechtvaardigen;

11. dringt er bij de FIFA op aan zich te houden aan haar eigen handvest en verplichtingen overeenkomstig de Guiding principles on business and human rights van de VN en zich niet langer te bemoeien met besluiten van voetbalbonden op het gebied van mensenrechtenkwesities;
12. neemt nota van de wereldwijde tendens om vrijwillige relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht uit het strafrecht te halen; roept Qatar op tot intrekking van artikel 285 van zijn wetboek van strafrecht en alle andere daarmee verband houdende wetten; veroordeelt de willekeurige arrestatie en slechte behandeling van lhbtqi-personen; veroordeelt in de meest krachtige bewoordingen de gemelde gevallen van seksueel geweld in gevangenschap;
13. dringt er bij Qatar op aan de voogdij van vrouwen af te schaffen als een fundamenteel gebrekkig systeem dat de ontwikkeling van het land schaadt; moedigt Qatar aan het voortouw te nemen in de regio in verband met de protesten tegen vrouwenrechten die in Iran hebben plaatsgevonden sinds de moord op de 21-jarige Mahsa Amini en de repressie tegen verdedigers van vrouwenrechten in Saudi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten;
14. neemt nota van en verwelkomt de diepe bezorgdheid van Qatar na de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne; verwelkomt de belangrijke besluiten van Qatar om voor alle relevante VN-resoluties over deze kwestie te stemmen, in tegenstelling tot diverse GCC-leden;
15. stelt vast dat Qatar zich onlangs heeft gedistantieerd van islamistische bewegingen zoals de Moslimbroederschap na de al-Ula overeenkomsten van 2021; onderstreept echter de verwoestende gevolgen van zijn voortdurende financiering van de Moslimbroederschap in de hele wereld voor de bevordering van progressieve en democratische waarden; roept alle mediakanalen in de regio op zich te houden aan hogere medianormen en een sterk, vrij en onafhankelijk mediaklimaat te bevorderen;
16. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de lidstaten van de EU, alsmede aan de regering van Qatar en de Raadgevende Vergadering, bekend als de Shura-raad.